
Tři univerzity, jeden tým. Vědci studují vliv třicetileté války na tuzemskou krajinu

Tři univerzity, jeden tým. Skupina vědců studuje vliv třicetileté války na tuzemskou krajinu

Třicetiletá válka ovlivnila politický a společenský vývoj českých zemí na několik století. Její dopad v těchto ohledech je v současnosti vědci velmi detailně prostudován. Boje, při kterých se přesouvaly desetitisíce lidí, ať už vojáků, či civilistů, a množství materiálů i zbraní, se otiskly také do tuzemské krajiny. Jakým způsobem, to však probádané není. A právě na tuto problematiku se zaměřuje meziuniverzitní projekt, který vede prof. Václav Matoušek z [Fakulty humanitních studií UK](#).

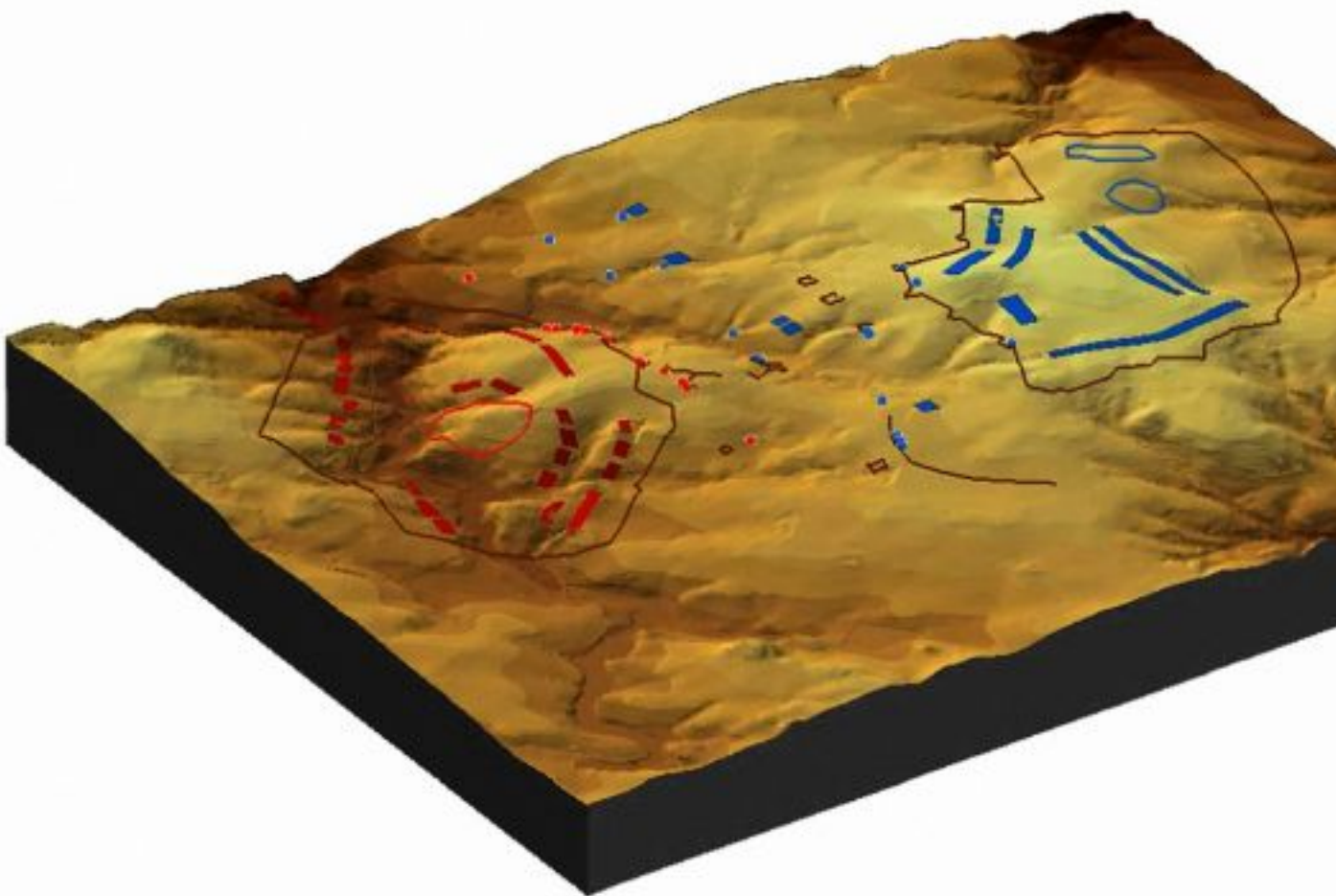

„Naším cílem je osvětlit, jak se bitvy třicetileté války otiskly do podoby naší krajiny. Jak byla, respektive nebyla postižena města a venkovská sídla, jak se třeba i jen dočasně v místě vojenských střetů změnila vegetace. Zajímá nás také, jak velký prostor byl bitvou zasažen sekundárně – nejde jen o místa, kde probíhala samotná bitva a kde měla vojska ležení, vedle toho byl další prostor, kam vojáci vyráželi například shánět potraviny, případně kam chodili pást koně. Toto všechno chceme detailně podchytit,“ vysvětlil profesor Matoušek.

Kromě Fakulty humanitních studií UK se do projektu, který nyní získal podporu Grantové agentury ČR, zapojila také Filozofická fakulta Západočeské univerzity a Fakulta stavební Českého vysokého učení technického.

„Projekt je rozdělen do dvou velikých částí. Archeologickou a historickou část zastupuje Západočeská univerzita, jejím garantem je děkan Filozofické fakulty ZČU docent Pavel Vařeka. Jeho tým by měl vést především archeologické výzkumy a koordinovat spolupráci s paleobotaniky, provádět budou také letecké průzkumy a průzkumy pomocí detektorů kovů. Druhá skupina, kterou tvoří tým Fakulty stavební ČVUT pod vedením doktorky Růženy Zimové, by se měla věnovat analýze ikonografických pramenů prostřednictvím moderních geodetických a kartografických metod. K projektu jsem přizval také historika umění doktora Jana Chlábce, aby analýzy rytin s vojenskou tematikou měly skutečně vyrovnaný a komplexní mezioborový charakter,“ vysvětlil Václav Matoušek, který se do projektu zapojí jako historik a archeolog. Na projektu je jedinečné, že kombinuje řadu metod a postupů různých vědních disciplín v rozsahu a intenzitě, jaká nejen v České republice, ale ani v zahraničí dosud není běžná. „Budeme studovat písemné prameny, budeme provádět archeologické výzkumy bojišť i sídel, které byly válečnými událostmi zasaženy. Informace o stavu kulturní krajiny upřesníme paleobotanickým studiem i komplexním studiem ikonografických pramenů,“ upozornil profesor Matoušek.

Důležitým pramenem studia je rozsáhlé publicistické dílo Matouše Meriana *Theatrum Europaeum*, jež vycházelo v průběhu 17. století a které zaznamenává bitvy třicetileté války nejenom slovem, ale též obrazem v podobě rytin. Už při dřívějších výzkumech bitvy u Třebele, kde se vojska utkala v roce 1647, si vědci ověřili, že rytiny zachytily místo střetu skutečně velmi věrně. Jestli tomu tak je i v případě dalších zhruba dvou desítek míst v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, které Matouš Merian dokumentoval, nyní ukáže další výzkum. Vědci budou studovat nejen místa bitev v otevřené krajině a obléhání měst, jako jsou Praha, Brno, Cheb, Litoměřice nebo Hradec Králové, ale také zobrazení vojenských táborů (např. u Staré Boleslavi) a vojenských přesunů (jako např. přechod císařské armády přes Labe u Kolína v roce 1640). Intenzivnímu výzkumu tým věnuje následující tři roky. Na konci tohoto období by o vlivu třicetileté války na tuzemskou krajinu měla vyjít obsáhlá monografie, která zaplní mezeru ve studiích postihujících dopad tohoto hrůzného období na české země.